

Etisk Regulering – hvor/hvordan bør den foregå?

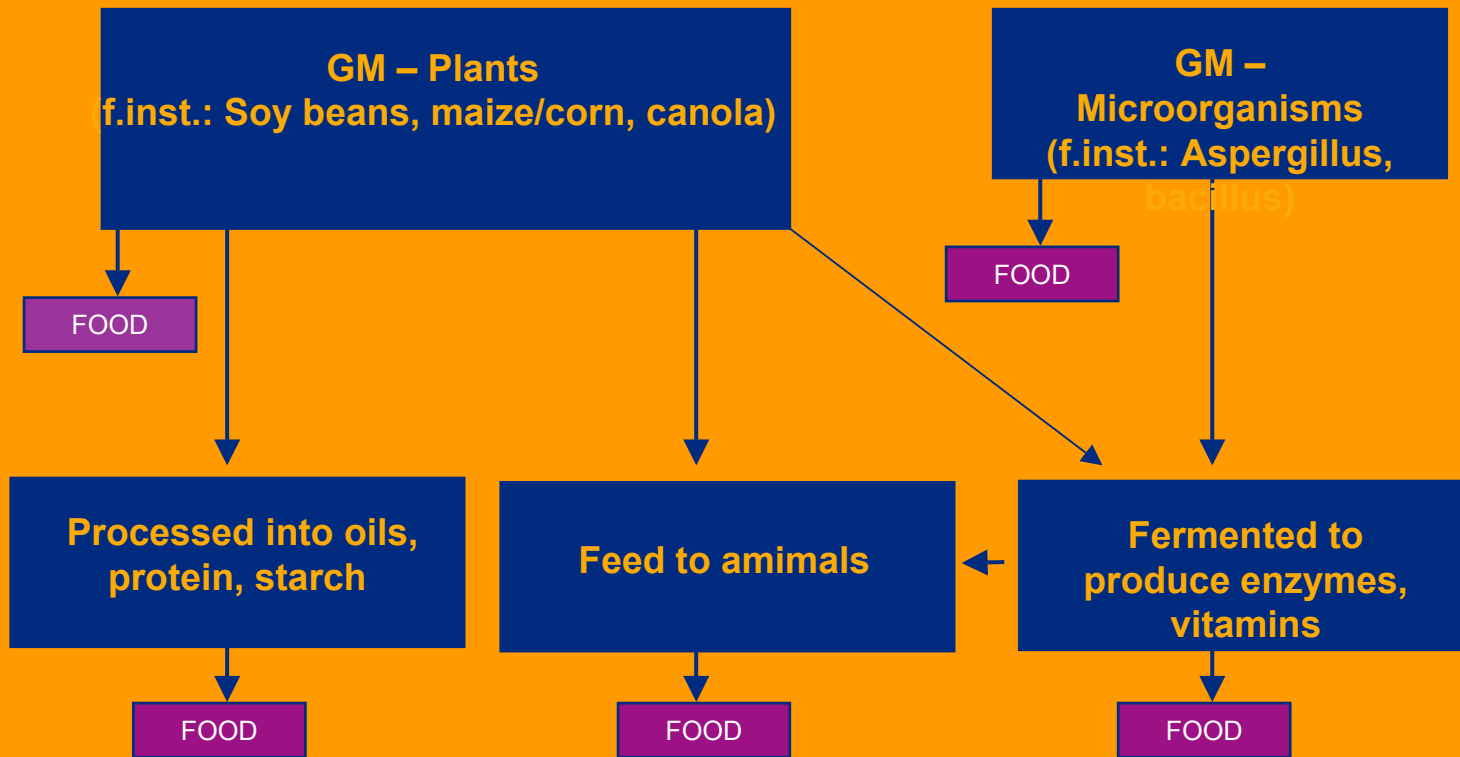
BIOSAM møde d. 10. september 2002

Kirsten B. Stær, Director, External Affairs, Novozymes A/S

Etisk Regulering – Et virksomheds synspunkt

- Kun områder relevant for Novozymes:
  - fødevarer og miljø
  - ikke human området
- Praktiske og operationelle vinkler
- Bioetik (de etiske aspekter af biologisk forskning og udvikling, og anvendelse af bioteknologi)
- Ikke etik i bred forstand (tobak, børnearbejde)

Use of GMOs in Connection with Food

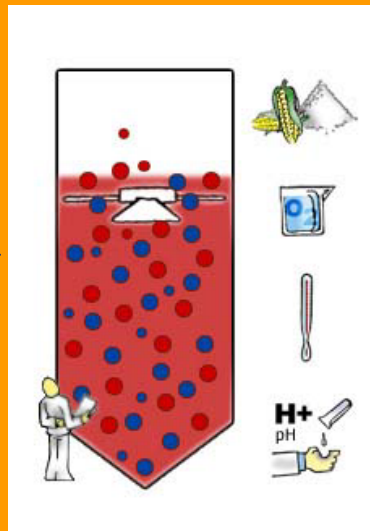
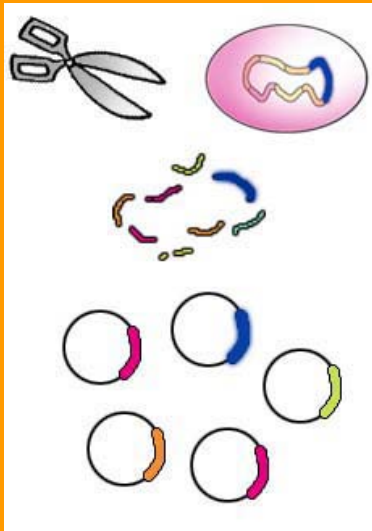
Fra idé til salg i Novozymes A/S

R&D

Produktion

Salg

Anvendelse

Novozymes siger ja til regulering af sikkerhed ved brug af Bioteknologi

- Høje krav til sikkerhed
- Klar, gennemskelig lovgivning uden risiko for fejlfortolkninger
- Lovgivning baseret på videnskabeligt grundlag

Novozymes og den tredobbelte bundlinie

1. Tredobbelt bundlinie:
  - den økonomiske
  - den miljømæssig
  - den sociale
2. Etik i bred forstand er væsentligt for alle 3 bundlinier
3. Bioetik opfatter vi som tilhørende den miljømæssige bundlinie

Risikovurderingers begrænsning

- Risiko er ikke altid en objektiv og neutral størrelse
- Risiko er af og til kompleks og præget af videnskabelig usikkerhed
- Risikovurdering er også et spørgsmål om værdier
- Forsigtighedsprincippet er et redskab i risikovurderingen

"Fra idé til Salg" og Bioetik

R & D

Projektstyring

- Genteknologi
- Biodiversitet
- Risikovurderinger

Produktion

affaldsbehand- ling

- Affaldsbehandling
- Risikovurderinger

Salg til

130 lande

- Åbenhed
- Kulturforskelle
- Dobbelt standarder

Anvendelse til

produktion af fødevarer og foder

- Bedre livskvalitet
- Miljøvenlighed og bæredygtighed
- Moderne fødevarer-
produktion

Miljø- og Bioetik Komiteen

”Fra idé til salg” – Bioetik stoppunkter

- Stoppunkter til bioetisk vurdering i produktudviklingsprojekter, både i R&D fasen og produktanvendelse
- Struktur for at sikre bioetisk vurdering i forbindelse med den traditionelle, videnskabelige risikovurdering

Etik i regulering af Bioteknologi

1. Ja, tag fat på emnet
2. Lad det foregå trinvist

Etik i reguleringen af Bioteknologien – hvad haster?

- Afstikning af rammer for, hvad vi ikke vil tillade (menneskekloning, biologiske våben)
- Sikkerhedskrav på højt niveau (forsigtighedsprincip)
- Mærkningskrav og åbenhed

Etik i reguleringen af Bioteknologien – på længere sigt

- Inddragelse af etiske vurderinger i beslutningsprocesser ved godkendelse
- Rådgivende etiske organer
- Rådgivning til virksomheder, som ønsker at indføre etiske overvejelser i deres måde at udvikle og sælge bioteknologiske produkter på